

CMU COUNCIL NEWSLETTER

จดหมายเหตุสมาคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปีที่ 5 ฉบับที่ 44 เดือนมกราคม 2563

ขอเชิญร่วมงานเฉลิมฉลอง
๕๕ ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำกล่าวเปิดงาน ในโอกาสครบรอบ 55 ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ 31 มกราคม 2563

โดย นายกลาภมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศ.เกียรติคุณ นพ.เกษม วัฒนชัย

สวัสดีครับท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ **วันนี้เรามาเฉลิมฉลอง 55 ปีของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่** จริง ๆ ถ้าดูประวัติศาสตร์ก่อนที่เราตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2507 ช่วงนั้นประเทศกำลังทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะ 5 ปี แล้วเราก็พบว่า ขณะนั้นเรามีอุดมศึกษาอยู่ที่กรุงเทพฯ 5 แห่ง มีวิทยาลัยวิชาการศึกษาอีก 1 แห่ง แต่ต่างจังหวัดไม่มีเลย การที่เราไม่ได้ขยายอุดมศึกษาไปยังภูมิภาคทำให้ความรู้และกำลังคนขาดแคลน ฉะนั้นการที่จะให้พัฒนาภูมิภาคให้พร้อมกับกรุงเทพฯ เป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นนโยบายของรัฐจึงได้กำหนดให้ตั้งมหาวิทยาลัยภูมิภาคแห่งแรกขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ต่างดีใจ แล้วก็มาช่วยเหลือกัน จนถึงวันนี้ชาวเชียงใหม่ยังถือว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสมบัติของชาวเชียงใหม่ 55 ปี รัฐบาลไทยอยากเห็นมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นแหล่งความรู้คล้าย ๆ ตักศิลา คือ ผลิตความรู้ผ่านงานวิจัย การศึกษา แล้วนำความรู้มาผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี โท เอก จากนั้นนำความรู้นั้นมาจัดโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน เพื่อจะให้ชุมชนตั้งแต่ระดับรากหญ้าได้ประโยชน์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนำความรู้มาทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมล้านนา รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมไทยด้วย ถ้าจะถามว่า 55 ปีที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทำได้ดีแค่ไหน อันนี้เราถามกันเองคงจะเข้ข้างตัวเอง ถ้าเราถามสื่อมวลชน และประชาชนในภาคเหนือเชื่อว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ทำภารกิจตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลเมื่อ 55 ปีที่แล้ว วันนี้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่พบกับ การเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งมีการเปลี่ยนวิถีการคิด การปฏิบัติ การมองโลกของมนุษย์ เรียกว่าทุกยุคทุกสมัยทุกรุ่น แต่ที่สำคัญที่สุดคือ รุ่นเด็กและรุ่นเยาวชน เพราะฉะนั้นระบบการศึกษาทั่วโลกตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงนี้ดี สิ่งนี้ที่บริหารการศึกษาทั่วโลกเผชิญเป็นการท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือ แต่ละประเทศจะปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่มหาวิทยาลัยเผชิญในขณะนี้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็ประสบกับการท้าทายเช่นนี้เหมือนกัน เป็นการท้าทายที่ไม่น้อยกว่าตอนที่เริ่มตั้งมหาวิทยาลัย ตอนนั้นเราออกแบบการบริหารมหาวิทยาลัยได้ดีมาก เราอยู่กันอย่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีระบบที่เรียกว่า**การบริหารสหวิทยาการ** มีการจัดหลักสูตรโดยสหวิทยาการ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เข้มแข็งจากการประเมินในระดับประเทศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อยู่ในอันดับ 3 และรออยู่ว่าเมื่อไหร่จะเลื่อนขึ้นเป็นอันดับ 2 อันดับ 1 ขึ้นอยู่กับพวกเราช่วยกัน สิ่งที่มีมหาวิทยาลัยควรทำจำแนกออกเป็น 3 เรื่องคือ

1. อะไรที่เป็นของดี เช่น ความร่วมมือระหว่างคณะ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ความสามัคคีกลมเกลียว ต้องทำต่อไป อะไรที่เป็นความดีนำมาสร้างผลงานทางวิชาการเพื่อประโยชน์ในภาคเหนือ พี่น้องทั่วประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มแม่น้ำโขง อาเซียน และเอเชียแปซิฟิก แต่สิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยน คือ เทคโนโลยีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหาร การสร้างหลักสูตร และการสร้างบัณฑิต เทคโนโลยีเหล่านั้นจะใช้แบบเดิมไม่ได้แล้ว ถ้าใช้แบบเดิมนักศึกษาจบไปจะไม่มีใครจ้าง ซึ่งมีผลกระทบต่อรุนแรงมาก เพราะฉะนั้นพวกเราต้องตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่เข้ามาเติมตัวเรียบร้อยแล้ว เราจะทำอะไรเพื่อรักษา value หรือคุณค่าของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เราจะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่ทำให้ทุกคนต้องหาทางออกให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังนี้

2.1 ต้องเปลี่ยนทัศนคติจากลบเป็นบวก ทัศนคติลบ มองอะไรเป็นจุดบกพร่องไปหมด มองอะไรมีแต่จุดด้อยไปหมด แต่จริง ๆ แล้วทุกเรื่องมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีทั้งจุดเด่นและจุดด้อย **อยากจะให้ชาว มช. มาสร้างทัศนคติบวก โดยการนำทัศนคติบวกที่เด่น ๆ และความเข้มแข็งทั้งหลายมาเป็นพลังในการต่อสู้กับสิ่งที่กำลังท้าทายมหาวิทยาลัยอยู่**

2.2 เมื่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เปลี่ยนทัศนคติเป็นบวกแล้ว การสร้างวิสัยทัศน์เป็นเชิงสร้างสรรค์หรือวิสัยทัศน์เชิงโครงสร้าง (Structural attitude) ถ้ามองในเชิงสร้างสรรค์ก็สามารถทำได้ โดยการเป็นเพื่อนกัน และฝ่าฟันด้วยกัน ข้อกังขาต่าง ๆ จะหมดไปจาก มช. และเชื่อว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะฟันฝ่าอุปสรรคได้ทั้งหมด

2.3 เราใช้คำว่า inclusive มานาน หมายความว่าเราไม่ละเลยปล่อยให้ใครถูกทอดทิ้งไว้ ไม่รวมอยู่ในขอบวงการของความเจริญที่ มช. ได้สร้างมา แล้วเราก็ทำแบบนั้นจริง ๆ แต่อยากให้มีมากกว่านั้น เพราะว่าเราพัฒนาประเทศมาถึงบัดนี้ มีความแตกต่างระหว่างประชาชนชั้นบนกับชั้นล่าง ต่างกันมากเหลือเกิน มหาวิทยาลัยไม่มีหน้าที่ทำให้คนจนเป็นคนรวย แต่มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ทำให้คนจนหายจน และพึ่งพาตนเองได้ หากเขาจะร่ำรวยต่อไปนั้นยิ่งดีใหญ่

3. การนำความดี ความเก่งของมหาวิทยาลัยไปแก้ปัญหามหาชน ซึ่งขณะนี้มหาวิทยาลัยหลายแห่ง ที่ดำเนินการแก้ไขให้ชุมชนกินดีอยู่ดี หรือพอกินพออยู่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีวิวัฒนาการมา 55 ปี เมื่อรวมกับการมองโลกในเชิงบวกรวมกับด้านสร้างสรรค์ ผมเชื่อว่าจะชนะปัญหาอุปสรรคทั้งหมด นอกจากนั้นยังสามารถทำให้เพื่อนร่วมชาติพ้นจากความจน อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และนั่นจะเป็นมหาฤกษ์ของ มช. ท้ายสุดขอฝากไว้เรื่องหนึ่ง ในฐานะที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ของ มช. ก็ขอกราบเรียนว่าภูมิใจที่ มช. สำเร็จมาแล้ว 55 ปี มีความหวังที่ มช. จะก้าวไปข้างหน้าด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความคิดเชิงบวก ด้วยการมองโลกในแง่บวกก็ขอให้ กำลังใจและขอให้ คุณพระรัตนตรัยคุ้มครองทุกท่าน ขอขอบคุณมากครับ

รอบโต๊ะสภา

★ การเปิดสอนหลักสูตร

ที่ประชุมให้ความเห็นชอบการเปิดสอนหลักสูตร ชั้นตอนที่ 1 จำนวน 4 หลักสูตร ได้แก่

1. หลักสูตรรัฐศาสต์บัณฑิตยกรรรมศาสตรบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

2. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์เพื่ออุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์

3. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

★ แต่งตั้งกรรมการอำนวยการประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์

แต่งตั้ง นายวิที พานิชพันธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เป็นกรรมการอำนวยการประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ แทนตำแหน่งที่ว่างลง ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2562 เป็นต้นไป

★ เปลี่ยนแปลงคณะกรรมการอำนวยการประจำคณะมนุษยศาสตร์

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้ประธานกรรมการอำนวยการและกรรมการอำนวยการชุดเดิม พ้นจากตำแหน่ง และแต่งตั้งประธานกรรมการอำนวยการ และกรรมการอำนวยการชุดใหม่ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2562 เป็นต้นไป ดังนี้

1. อธิการบดี เป็นประธานกรรมการ
2. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.บรรศักดิ์ อูวรรณโณ เป็นกรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ สามโกเศศ เป็นกรรมการ
4. ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ เป็นกรรมการ
5. นายวิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์ เป็นกรรมการ
6. รองอธิการบดี (รองศาสตราจารย์โรม จิรานุกรม) เป็นกรรมการ

★ ให้ความเห็นชอบแผนบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ที่ประชุมเห็นชอบแผนบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และคู่มือการบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีกลุ่มงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับแผนบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัย โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1.1 กลุ่มวิเคราะห์ประเด็นความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานที่เป็นอยู่ ซึ่งอาจเกิดจากแนวคิดการทำงานที่เป็นงานประจำ โดยกำหนดการประชุมตามรอบเวลาที่ชัดเจน

- 1.2 กลุ่มรองรับความเสี่ยงที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ ควรมีแผนการฉุกเฉินและซักซ้อมแนวปฏิบัติเพื่อรองรับกรณีฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น เช่น เหตุการณ์รุนแรงในสถานศึกษา การเกิดอัคคีภัย เป็นต้น

- 1.3 กลุ่มสร้างระบบและเฝ้าระวังเพื่อรับมือและจัดการความเสี่ยงระดับสูงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่เกิดความเสี่ยง

- 1.4 กลุ่มการทำงานเชิงรุก (Proactive)

ซึ่งทั้ง 4 กลุ่มงานมีความสอดคล้องกันเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Sense of urgency) และควรมีหน่วยงานกลาง (Command Center) ที่สามารถสั่งการในภาวะที่ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนได้

2. ควรส่งเสริมหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ให้งานบริหารความเสี่ยงเกิดการบูรณาการและดำเนินการควบคู่กับงานประจำ

3. ประเด็นความเสี่ยงที่ 16 มูลค่าสินทรัพย์สูญหิดลดลง ควรจำแนกประเภทของทรัพย์สิน และมีฐานข้อมูลในการเก็บข้อมูลดังกล่าว รวมทั้งไม่ควรให้แต่ละส่วนงานมีบัญชีเงินฝากมากเกินไป จะทำให้ยากต่อการตรวจสอบบัญชี ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยควรมีคณะกรรมการที่ดูแลทรัพย์สินส่วนกลางของมหาวิทยาลัยด้วย

4. ควรแก้ไขชื่อ “คณะกรรมการตรวจสอบและบริหารความเสี่ยง” เป็น “คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับการบริหารความเสี่ยง” โดยมีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบายการกำกับระบบบริหารความเสี่ยง และเสนอแนะมาตรการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพต่อสภามหาวิทยาลัย ส่วนการบริหารความเสี่ยง ให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัย

5. เนื่องจากการคาดการณ์สภาพอากาศในอนาคตว่า อาจเกิดภัยแล้ง มหาวิทยาลัยควรมีแผนบริหารความเสี่ยงเรื่องการขาดแคลนน้ำอันเนื่องมาจากภัยแล้งด้วย

6. ในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย กรณีที่พิจารณาแล้วว่ามีความเสี่ยงแต่มีผลกระทบไม่รุนแรง แต่ถ้าสำเร็จจะได้รับประโยชน์ตอบแทนคุ้มค่า หากได้กำหนดมาตรการควบคุมที่รัดกุม ก็อาจพิจารณาที่จะดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ได้

7. มีประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงโดยตรง แต่เป็นเรื่องรายละเอียดของการบริหารงานซึ่งยังบริหารงานภายใต้กฎระเบียบเดิม ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ ซึ่งอาจจะทำให้ลดขั้นตอนได้โดยการเสนอสภามหาวิทยาลัย ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเป็นเฉพาะกรณี หรืออีกทางหนึ่งหากส่วนงานใดมีข้อขัดข้องในการปฏิบัติให้เสนอมหาวิทยาลัยนำหรือที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยเพื่อปรับปรุงระเบียบข้อบังคับก่อน นำเสนอที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย พิจารณาปรับปรุงระเบียบหรือข้อบังคับในเรื่องนั้น ๆ

ศาลปกครองเชียงใหม่ยกฟ้อง กรณีสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากกรณีที่สภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในคราวประชุมครั้งที่ 7/2559 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2559 มีมติเห็นชอบให้เสนอขอโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งศาสตราจารย์คลินิก นพ.นิเวศน์ นันทจิต ให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อไปอีกวาระหนึ่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการเสนอขอโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2559 รองศาสตราจารย์เสริมเกียรติ จอมจันทร์ยอง ผู้ฟ้องคดีที่ 1 ฟ้องคดีต่อศาลปกครองเชียงใหม่ในคดีหมายเลขดำที่ บ.60/2559 ระหว่าง รองศาสตราจารย์เสริมเกียรติ จอมจันทร์ยอง ผู้ฟ้องคดีที่ 1 กับ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 สภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 และศาสตราจารย์คลินิก นพ.นิเวศน์ นันทจิต ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ซึ่งมีประเด็นในคำฟ้องสรุปได้ดังนี้

1) ศาสตราจารย์คลินิก นพ.นิเวศน์ นันทจิต ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติซึ่งเป็นตำแหน่งทางการเมือง จึงมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามข้อ 5 ของข้อบังคับฯ ว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี พ.ศ. 2554 ประกอบกับข้อ 17 (2) ของข้อบังคับฯ ว่าด้วยชื่อตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและอำนาจและหน้าที่ของรองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี หัวหน้าส่วนงาน รองหัวหน้าส่วนงาน และตำแหน่งบริหารอื่น ในส่วนงานวิชาการและส่วนงานอื่น พ.ศ. 2554

2) การลงมติในที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2559 ของรองศาสตราจารย์ นพ.สมศักดิ์ เช่าวิศิษฐ์เสรี ในฐานะรักษาการในตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งนั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากรองศาสตราจารย์ นพ.สมศักดิ์ เช่าวิศิษฐ์เสรี พ้นจากตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไปแล้ว

3) การที่ศาสตราจารย์คลินิก นพ.นิเวศน์ นันทจิต ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ในฐานะอธิการบดีได้เข้าร่วมประชุมสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ 3/2559 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2559 เพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับฯ ว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี เป็นการกระทำที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนต่อหลักการธรรมาภิบาลและหลักความถูกต้องชอบธรรม

4) วิธีการลงมติลับในที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2559 เพื่อเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดี อาจทำให้การลงคะแนนเป็นไปโดยไม่สุจริต เนื่องจากได้ให้เจ้าหน้าที่สำนักงานสภามหาวิทยาลัย รับผิดชอบลงคะแนนจากกรรมการสภามหาวิทยาลัยแต่ละคนแล้วส่งให้กรรมการที่ทำหน้าที่ขานคะแนนโดยไม่มีการปิดผนึกและไม่มีการลงนามรับรองลงคะแนน

5) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวน 6 คน ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาอธิการบดี ได้ใช้สิทธิในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการสรรหาแล้วหนึ่งครั้ง และได้ใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนลับในชั้นการพิจารณาของสภามหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งไม่ได้จัดให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยที่มีได้เป็นกรรมการสรรหาลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามว่าเห็นชอบให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวน 6 คน ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาอธิการบดี ใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนลับในชั้นการพิจารณาของสภามหาวิทยาลัยได้ จึงถือว่ากระบวนการลงมติดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย

โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนกระบวนการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และให้ดำเนินการกระบวนการสรรหาใหม่ และเพิกถอนมติของสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ 7/2559 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2559 ที่เห็นชอบให้เสนอขอโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งศาสตราจารย์คลินิก นพ.นิเวศน์ นันทจิต ให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2562 ศาลปกครองเชียงใหม่ได้อ่านคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ บ.60/2559 คดีหมายเลขแดงที่ บ.30/2562 ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) ศาสตราจารย์คลินิก นพ.นิเวศน์ นันทจิต ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17 (2) ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยชื่อตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและอำนาจและหน้าที่ของรองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี หัวหน้าส่วนงาน รองหัวหน้าส่วนงาน และตำแหน่งบริหารอื่น ในส่วนงานวิชาการและส่วนงานอื่น พ.ศ. 2554

2) รองศาสตราจารย์ นพ.สมศักดิ์ เช่าวิศิษฐ์เสรี ในฐานะรักษาการในตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เข้าร่วมประชุมสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ 7/2559 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2559 ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

3) การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 เป็นการออกกฎที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป ศาสตราจารย์คลินิก นพ.นิเวศน์ นันทจิต สามารถเข้าร่วมประชุมได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ขัดต่อหลักความเป็นกลาง และการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในการเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดี มิได้เอื้อประโยชน์แก่ศาสตราจารย์คลินิก นพ.นิเวศน์ นันทจิต

4) การดำเนินการลงคะแนนลับของที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ 7/2559 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2559 ดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมาย

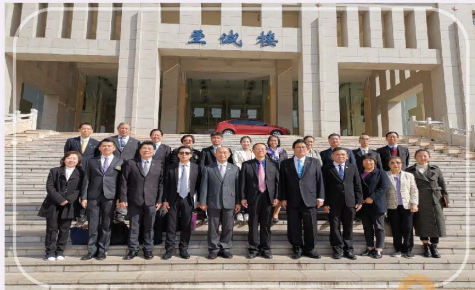
5) กรรมการสภามหาวิทยาลัยที่เป็นกรรมการสรรหา จำนวน 6 คน มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย สามารถใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนในการประชุมสภามหาวิทยาลัยได้โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่ต้องให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยที่มีได้เป็นกรรมการสรรหา มีมติลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม เห็นชอบให้กรรมการดังกล่าวใช้สิทธิลงคะแนนได้

ดังนั้น มติของที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในคราวประชุมครั้งที่ 7/2559 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2559 ที่เห็นชอบให้เสนอชื่อศาสตราจารย์คลินิก นพ.นิเวศน์ นันทจิต เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีจึงชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองเชียงใหม่จึงพิพากษายกฟ้อง

การศึกษาดูงานความเจริญก้าวหน้าด้านการเกษตร ณ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

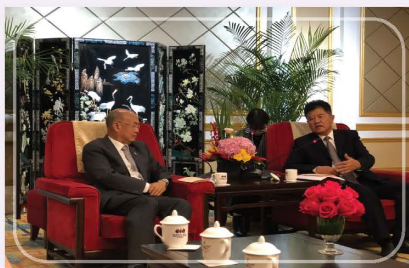
รองอธิการบดี (ผศ.ทพ.พิริยะ เชิดสดีกรกุล)

เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน - 2 ธันวาคม 2562 นายภสภมมหาวิทยาลัยและทีมคณะบดีในคณะด้านเกษตรศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เดินทางไปศึกษาความเจริญก้าวหน้าด้านการเกษตร ณ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานได้ ดังนี้

เมื่อนายสีจิ้นผิง ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีจีน ได้ประกาศว่าภายในปี ค.ศ. 2020 จะปราบความยากจนให้สิ้นซาก และภายในปี ค.ศ. 2050 จะพาจีนแข็งแกร่งในทุกด้านอย่างเต็มภาคภูมิ ซึ่งได้ทำโครงการแก้ปัญหาความยากจนขึ้นมาจนสามารถยกระดับประชาชนของเขา พ้นจากความยากจนได้หลายสิบล้านคน ในระยะเวลาอันสั้น

จากนโยบายการแก้จนของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น ได้ถูกนำไปจัดการในภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งภาคการเกษตร โดยดำเนินการทั้งจากนโยบายของรัฐลงมาที่กลไกต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงสถาบันการศึกษาและสถาบันทางด้านเกษตรกรรม เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพเกษตรกรรม จนทำให้ประชาชนสามารถใช้การเกษตรในการหาเลี้ยงชีพและแก้จนได้ หรืออาจกล่าวโดยง่ายว่าเป็นการจัดการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งนำไปสู่การศึกษาดูงานด้านการเกษตรในครั้งนี้ โดยการนำของ ศาสตราจารย์ นพ.เกษม วัฒนชัย องคมนตรีและนายภสภมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พร้อมด้วยผู้บริหารจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และภาคเอกชน ดังมีรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ในระดับนโยบายของมณฑลยูนนาน ซึ่งรับนโยบายจากรัฐบาลลงมาในครั้งนี้มี นายฮวงหยี่ รองประธานวุฒิสภาที่ปรึกษาแห่งมณฑลยูนนาน เป็นผู้ให้การต้อนรับ ซึ่งได้แจ้งว่าการทำนโยบายแก้จนนั้นจะดำเนินการตามนโยบายของรัฐมาอย่างจริงจัง โดยข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องเข้าไปอยู่ในชุมชนและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน โดยร้อยละ 15 ของข้าราชการในส่วนงานจะเข้าไปทำงานโดยฝังตัวอยู่ในพื้นที่กับประชาชนเป็นปี ๆ รองประธานวุฒิสภาฮวงหยี่ยังได้แจ้งว่ามีความคิดเห็นที่จะสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างยูนนานและคณะดูงาน

โดยสรุปส่วนนโยบายหรือต้นน้ำ จะเห็นว่ารัฐบาลจีนมีการผลักดันแบบเป็นระบบ ทุกมณฑลต้องทำงานตามนโยบาย โดยมีจุดมุ่งหมายแก่นใจให้ประชาชนสำเร็จในปี ค.ศ. 2020

ในระดับหน่วยงานซึ่งมีการเข้าเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยเกษตรยูนนาน (Yunnan Agricultural University, YAU) และสถาบันวิทยาศาสตร์การเกษตรยูนนาน (Yunnan Academy of Agricultural Science, YAAS) สำหรับ YAU นั้นมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีการนำไปใช้กับการเกษตรสมัยใหม่ของยูนนาน เพื่อเป็น smart farming รวมทั้งมีความสนใจด้านการเกษตรอินทรีย์ ภายในมหาวิทยาลัยประกอบด้วยวิทยาลัยทางการเกษตรและปศุสัตว์ต่าง ๆ มากมายที่ศึกษาออกไปเฉพาะเรื่อง เช่น วิทยาลัยชาผู้เอ่อ วิทยาลัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียาสูบ และยังมีส่วนอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเกษตร เช่น วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ เป็นต้น งานที่โดดเด่นของ YAU คือ ด้านการเกษตรอินทรีย์ การปรับปรุงพันธุ์พืช การพัฒนาเทคโนโลยี organ transplant ในสุกรเพื่อนำไปสู่การพัฒนาในมนุษย์ ทั้งนี้บทบาทของมหาวิทยาลัย YAU นั้นจะมีการอบรมด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เกษตรกรทั้งชาวจีนพื้นราบและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ และพยายามทำให้เกษตรกรมีความมุ่งมั่น และมีกำลังใจที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

ส่วน YAAS นั้นเป็นสถาบันวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร ประกอบด้วยศูนย์วิจัยย่อย ๆ มากมาย เช่น พืชไร่ พืชเศรษฐกิจ ดอกไม้ พืชการแพทย์ พืชเขตร้อน ใหม่ และผึ้ง เป็นต้น จึงมีผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรในระดับสูงอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ละศูนย์จะมีความชำนาญและศึกษาในเรื่องจำเพาะ และนำความรู้ส่งต่อให้เกษตรกรโดยร่วมมือกับเครือข่าย China Mobile ทำให้สามารถเผยแพร่ความรู้จากห้องวิจัยไปสู่เกษตรกรได้ เกษตรกรจึงสามารถพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมของตนได้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างการศึกษาของแต่ละศูนย์ เช่น การทำ PCR ในดินเพื่อวิเคราะห์ว่าดินมีคุณภาพอย่างไร มีแมลงอะไรอยู่หรือไม่ หรือในศูนย์ชาจะมีการวิจัยชา แล้วส่งต่อให้ประชาชน ปัจจุบันมีการศึกษาชาสีม่วงหรือศูนย์พืชเขตร้อนที่ศึกษาการทำให้เมฆหนาวสามารถออกลูกได้ทั้งปี ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีการเกษตรโดยปรับให้เหมาะสมกับพื้นที่และภูมิอากาศ และส่งเสริมการเกษตรโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ความรู้เหล่านี้มีการถ่ายทอดโดยจัดฝึกอบรมให้ประชาชน ซึ่งแต่ละปีจัดอบรมกว่า 600 ครั้ง และมีการจัดทำคู่มือให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

โดยสรุปส่วนขบวนการหรือกลางน้ำ อาศัยกลไกของมหาวิทยาลัย หรือสถาบันต่าง ๆ ช่วยในการทำหน้าที่ 3 อย่างคือ (1) การสร้างงานวิจัย และนวัตกรรม (Research innovation) ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของประชาชน เพื่อสร้างเทคโนโลยีใหม่ ๆ (2) การทำให้เกิดการส่งต่อเทคโนโลยีสู่ภาคปฏิบัติ (Technology transfer) นำความรู้ จากห้องปฏิบัติการสู่การปฏิบัติจริง และ (3) การขยายผลลงสู่ประชาชน เกษตรกรอย่างแท้จริง (Extension)

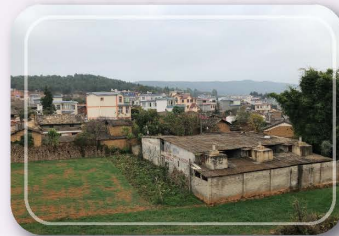
เมื่อได้มีการเตรียมความรู้จากการวิจัยแล้ว จะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือความรู้ให้กับเกษตรกร ดังตัวอย่างในแปลงดอกไม้เป่าฟาง ซึ่งเป็น ธุรกิจดอกกุหลาบมีนสายพันธุ์จากเนเธอร์แลนด์ ทางบริษัทจะนำเทคโนโลยี มาจาก YAAS เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต โดยทำการปลูกในโรงเรือนและ มีการถ่ายเทหมุนเวียนปุ๋ยที่ใส่เข้าไป โดยปุ๋ยส่วนที่เหลือจะไหลเวียนเข้าสู่ถัง เพื่อวิเคราะห์ปริมาณปุ๋ยที่คืนกลับมาว่ายังมีแร่ธาตุครบถ้วนหรือไม่ หากขาดแร่ธาตุใด เกษตรกรจะสามารถเลือกเติมเฉพาะแร่ธาตุนั้นได้ ทั้งนี้หาก กรณีที่มีปัญหาใด บริษัทสามารถจะร้องขอ YAAS ให้มาช่วยวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาได้ สำหรับตลาดของดอกไม้เป่าฟาง คุณหมิงมีตลาดดอกไม้ไต้หวัน ที่เป็นตลาดกลางการค้าใหญ่ที่สุดในเอเชีย มีการซื้อขายดอกไม้เฉลี่ยสูง ถึงวันละ 2 ล้านดอก ซึ่งเป็นช่องทางในการจัดจำหน่ายดอกไม้ให้กับ เกษตรกรที่ผลิตไม้ดอกอีกด้วย

อีกตัวอย่างหนึ่งของการแก้ปัญหาให้กับประชาชนคือ บริษัทเลี้ยงและ คำวัว TIN MU ที่อำเภอสวีนเตียน ที่ทำธุรกิจวัวครบวงจรตั้งแต่เลี้ยง จนถึงแปรรูป โดยบริษัทได้สนับสนุนให้ประชาชนในอำเภอได้เลี้ยงวัว และครอบครัวต่าง ๆ สามารถนำเงินมาร่วมลงทุนเพื่อรับผลประโยชน์ ทั้งยัง สนับสนุนเทคโนโลยีในการเลี้ยงให้กับผู้ร่วมเลี้ยง และรับซื้อวัวในราคา ที่สูงกว่าราคาตลาด จึงทำให้เกิดผลประโยชน์กับประชาชนที่มากยิ่งขึ้น ในธุรกิจวัวของเอกชนแห่งนี้จะได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี และการตรวจเชื้อเพื่อมาตรฐานทางสาธารณสุขจากส่วนราชการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านโยบายแก้จนเกิดการอย่างเป็นระบบจนถึงเกษตรกร

นอกเหนือจากธุรกิจการเกษตรแล้ว หมู่บ้านอาลาติงซึ่งเป็นหมู่บ้าน ของมุสลิม มีการพัฒนาพื้นที่เกษตรของชาวบ้าน ให้เกิดเป็นธุรกิจท่องเที่ยว โดยธุรกิจเอกชนแห่งนี้ได้ยื่นขอเข้าโครงการ 1 โครงการ 3 หมู่บ้าน ซึ่งโครงการที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องช่วยเหลือหมู่บ้านข้างเคียงอีก 3 หมู่บ้าน การพัฒนาธุรกิจนี้ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับค่าเช่าที่จากเอกชน รวมทั้งคนจนที่ได้รับเงินจากรัฐบาลครอบครัวละ 7000 หยวนสามารถ นำเงินมาทำกองทุนหมู่บ้าน และเกิดการจ้างงานขึ้นในพื้นที่ ทำให้เกิดการ แก่จนอย่างยั่งยืน ซึ่งรัฐบาลจะมีการประเมินโครงการที่ได้สนับสนุนปีต่อปี เพื่อพิจารณาการช่วยเหลือในปีต่อไป ทั้งนี้ สิ่งที่น่าสนใจของผู้บริหาร โครงการนี้คือ การทำธุรกิจนี้ไม่ได้รับการคัดเลือกจากรัฐบาล หากไม่ได้ รับสิทธิพิเศษอื่นใด เช่น สิทธิทางภาษี แต่การยื่นขอการสนับสนุนโดยที่ ต้องช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นอีก 3 หมู่บ้านนั้น ถือว่าเป็นการทำงานเพื่อผู้อื่นและ เป็นหน้าที่ของธุรกิจที่ทำเพื่อประเทศ ซึ่งนับเป็นจิตสำนึกอันดีของประชาชน ที่มีส่วนร่วมต่อประเทศชาติ

โดยสรุปส่วนผลิตผลหรือปลายน้ำ รัฐบาลจะมีการสนับสนุนธุรกิจ ของประชาชนทั้งด้านความรู้ เทคโนโลยี และการลงทุน ทำให้สามารถ สร้างผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพดีขึ้น เกิดการเชื่อมโยงจากนโยบาย ของรัฐลงสู่ประชาชน ได้อย่างแท้จริงผ่านกลไกของการปกครอง ระดับมณฑล เมือง ตำบลและหมู่บ้าน โดยทางรัฐจะสร้างช่องทาง การตลาดให้กับเกษตรกร ทำให้สามารถเกิดการแก้จนได้อย่างแท้จริง จากการศึกษาดูงานในครั้งนี้ จะเห็นภาพของการพัฒนางานด้าน เกษตรกรรมของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยผ่านนโยบายจากรัฐบาล ซึ่งทุกส่วนการปกครองรวมถึงประชาชนจะวางเป้าหมายเดียวกันที่การ ปรารถนาจากความยากจนในปี ค.ศ. 2020 โดยภาคการเกษตรนั้นเป็น การพัฒนาโดยอาศัยความรู้ทางวิชาการ มาสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการเกษตรสมัยใหม่ หรือ modern farming และ ขยายความรู้และเทคโนโลยีสู่ประชาชน ในฐานะสถาบันการศึกษาจึง จำเป็นต้องศึกษาปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง โดยการลงไปอยู่กับพื้นที่ จึงจะได้ข้อมูลความรู้และเทคโนโลยีนวัตกรรมที่นำไปใช้กับพื้นที่ ได้อย่างแท้จริง

หลวงสวัสดิศาสตราศรพุท (สวัสดิ์ สุมิตร) หนึ่งในบรรดาอิฐก้อนแรก ๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปริศนา ศิริรังษี

ในโอกาสฉลองครบรอบ 55 ปีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้เขียนขอเล่าสู่กันฟังเกี่ยวกับผู้ที่มีส่วนร่วมสำคัญอีกท่านหนึ่งในการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกเหนือจาก **ฯพณฯ ม.ล.ปิ่น มาลากุล** ที่พวกเรา ชาว มช. รู้จักกันดีและล่ำน้ำในพระคุณของท่านเสมอมา สุภาพบุรุษรูปร่างลักษณะคล้ายชาวยุโรป ที่มักพบเห็นในภาพถ่ายเกี่ยวกับประวัติ มช. เคียงคู่กับ **ฯพณฯ ม.ล.ปิ่น มาลากุล** ท่านผู้นี้ คือ **หลวงสวัสดิศาสตราศรพุท (สวัสดิ์ สุมิตร)** อดีตอธิบดีกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หัวหน้าสำนักงานเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ และยังเป็นประธานกรรมการและกรรมการอีกหลายชุดในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่กระทรวงศึกษาได้แต่งตั้งขึ้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2503 ถึง พ.ศ. 2505 อาทิ ประธานกรรมการพิจารณาเตรียมบุคคลเพื่อปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รองประธานกรรมการดำเนินการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรรมการพิจารณาจัดสร้างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรรมการเตรียมร่างหลักสูตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรรมการดำเนินงานส่งเสริมและปรับปรุงพันธุ์รุกขชาติในบริเวณที่ตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรรมการเตรียมงานวางศิลาฤกษ์อาคารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น

หลวงสวัสดิศาสตราศรพุท เดิมชื่อ สวัสดิ์ สุมิตร มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน จำนวน 6 คน ท่านเป็นบุตรคนที่สองของนายเออร์เนสท์ สเปนซ์ สมิท สัญชาติอังกฤษ และนางซุ่ม สัญชาติไทย เกิดเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2444 ที่บ้านบิตามารดา ณ ตรอกกัปตันบุช เขตบางรัก กรุงเทพฯ เมื่ออายุ 7 ปี ได้รับการศึกษาเล่าเรียนเบื้องต้นจากโรงเรียนอัสสัมชัญ และย้ายไปโรงเรียนปทุมคงคา เมื่ออายุ 13 ปี เรียนได้ 2 ปี ก็ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จนจบชั้นมัธยมเมื่อปี พ.ศ. 2461

ในสมัยนั้นกระทรวงศึกษาธิการต้องการผู้ที่เรียนจบหลักสูตรมัธยมไว้เป็นครู ถ้านักเรียนคนใดเรียนดีและมีความประพฤติดี ก็ชักชวนให้เข้ารับราชการเป็นครู โดยแต่งตั้งให้เป็นนักเรียนสอน เรียกว่านักเรียนสอนภาษาต่างประเทศ ให้ฝึกสอนหาความชำนาญและความรู้ทางวิชาการให้แตกฉานดียิ่งขึ้นและยังได้รับทุนเล่าเรียนอีกด้วย หลวงสวัสดิศาสตราศรพุท จึงสมัครเข้ารับราชการเป็นนักเรียนสอนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2461 นั้นเอง ทำการฝึกสอนอยู่ 1 ปี ถึง พ.ศ. 2462 ก็สอบได้ทุนกระทรวงศึกษาธิการไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ เป็นเวลา 7 ปีเศษ โดยเป็นการศึกษาที่โรงเรียนฝึกหัดครู 2 ปี ได้รับการประกาศนียบัตรการสอนภาษาอังกฤษ และศึกษาต่อที่ University of Aberdeen อีก 4 ปี ได้รับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (B.Sc.) เมื่อกลับมาถึงประเทศไทยในปี 2469 ก็ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการครูโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ ครั้นถึงปี พ.ศ. 2476 ได้รับคำสั่งให้ไปรักษาการแทนอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดสุทธิวราราม จนถึง พ.ศ. 2482 ก็ได้ย้ายกลับมาเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ อยู่จนถึง พ.ศ. 2484 ในปี พ.ศ. 2485 ได้เปลี่ยนหน้าที่จากตำแหน่งอาจารย์ใหญ่มาเป็นหัวหน้ากองโรงเรียนรัฐบาลกรมสามัญศึกษา (เดิม) และอีก 4 ปีต่อมาได้เลื่อนเป็นผู้ช่วยอธิบดีกรมสามัญศึกษา (เดิม) เมื่อ พ.ศ. 2489 และพอถึง พ.ศ. 2490 ได้เลื่อนขึ้นเป็นอธิบดีกรมสามัญศึกษา (เดิม) อยู่จนถึง พ.ศ. 2494 ได้รับคำสั่งแต่งตั้งเป็นอธิบดีกรมวิสามัญศึกษา¹ และอยู่ในตำแหน่งนี้มาจนถึง พ.ศ. 2504 อันเป็นปีที่ครบเกษียณอายุราชการ หลังจากพ้นจากงานทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่แล้ว สำนักงานคุรุสภาได้เชิญท่านเป็นหัวหน้าคณะอาจารย์ ท่านเป็นกำลังสำคัญในการจัดตั้งห้องสมุดคุรุสภา หลวงสวัสดิศาสตราศรพุทได้ถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคหัวใจวายที่โรงพยาบาลรามธิบดี เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2515 รวมอายุได้ 71 ปี 6 เดือน ในด้านชีวิตส่วนตัวท่านได้สมรสกับนางสาวถนอมศรี จิลลานนท์ บุตรีมหาอำมาตย์ตรี พระยาอินทรมนตรี ศรีจันทร์ทุมาร และคุณหญิงโพธิ์ อินทรมนตรี มีบุตร 2 คน เป็นชาย 1 หญิง 1 คือ นายธีระ สุมิตร และ นางศรีสุทธา เลขยานนท์

¹ ต่อมากรมนี้ก็กลับเปลี่ยนชื่อเป็นกรมสามัญศึกษาเช่นเดิม มีหน้าที่ต้องดูแลโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ทั่วประเทศ

หลวงสวัสดิศาสตราศรพุทฺธ (สวัสดิ์ สุมิตร)

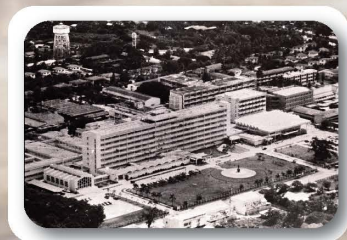
หนึ่งในบรรดาอิฐก้อนแรก ๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ต่อ)

ปริศนา ศิริรังษี

เมื่อ พ.ศ. 2503 ก่อนที่ท่านจะครบเกษียณอายุ 1 ปี กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายจากสำนักนายกรัฐมนตรีให้ดำเนินการเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ “พจนาน ม.ล.ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งหลวงสวัสดิศาสตราศรพุทฺธเป็นหัวหน้าสำนักงานเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ งานนี้ครอบคลุมถึงการปรับปรุงบริเวณสถานที่ประมาณ 500 ไร่ อันมีลักษณะเป็นป่าไผ่และต้นหนุ่น และเป็นเนินชันลง ให้เป็นที่ที่จะปลูกสร้างอาคารได้โดยรักษาความงามตามธรรมชาติไว้ให้มากที่สุด การจัดหาที่ดินน้ำใช้ การจัดหากำลังคน การก่อสร้าง การประชาสัมพันธ์ และการสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชนชาวเชียงใหม่ หลวงสวัสดิศาสตราศรพุทฺธได้ทำงานนี้ด้วยความสนุกและเสียสละอย่างยิ่ง เช่น การบุกเบิกไม่มีงบประมาณซื้อรถใช้ในการนี้เลย ท่านก็ซื้อรถจักรยานยนต์ 1 คันด้วยเงินส่วนตัว ใช้ทำงานนี้ ขับด้วยตนเอง และใช้รถนี้บริการผู้ร่วมงาน ตลอดจนส่งลูกคนงานก่อสร้างที่เจ็บป่วยไปโรงพยาบาล รวมทั้งออกคำรักษาพยาบาลให้ด้วยเงินส่วนตัวของท่าน เรื่องที่ท่านได้พูดเป็นคติเตือนใจผู้ร่วมงานว่า “ไม่มีสิ่งไรจะดีกว่าล้มรั้วมหาวิทยาลัยด้วยน้ำใจไมตรีที่มีต่อชาวบ้านชาวเมือง” บรรยายการดำเนินงานของท่านในช่วงเวลาบุกเบิกพื้นที่บริเวณเชิงดอยสุเทพเพื่อก่อตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีผู้บันทึกไว้ดังนี้ “เมื่อเข้าไปบุกเบิกเดินสำรวจภูมิประเทศครั้งแรก ยากที่จะมองเห็นส่วนล่างของร่างกายได้ เพราะที่ดินนั้นมีหมอกขึ้นสูง และยังไม่ได้มีการปรับปรุงเลย มีแต่ไร่หนุ่นและต้นไม้ใหญ่ขึ้นแน่นหนัดไปหมด แต่ก็ไม่มีผู้ใดย่อท้อต่อหนาม ต่อแดด หรือกลัวงูกัด การใช้รั้วไม่มีประโยชน์เพราะรั้วจะไปเกี่ยวกับกิ่งไม้ขาดหมด ในที่สุดมีนักเรียนเชียงใหม่ผู้ใจดีส่งสารท่านเดินกรำแดด ได้สานหมวกปีกให้ท่าน ใบหนึ่งและหาผ้าตาพื้นเมืองทำผ้าพันหมวกให้อย่างเก๋อีกด้วย”

พจนาน ม.ล.ปิ่น มาลากุล ได้เขียนไว้ในหนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพของหลวงสวัสดิศาสตราศรพุทฺธว่า “...คุณหลวงได้ทำงานอีกหลายอย่างที่คนไม่ค่อยทราบ เพราะท่านไม่มีนิสัยโฆษณางานที่ท่านทำ เช่น เมื่อเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไปประชุมองค์การศึกษา “ยูเนสโก” ที่กรุงฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี ก็ไม่มีใครทราบก็คน ข้าพเจ้าเห็นว่าคุณหลวงสวัสดิ์ ทำงานที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การวางรากฐานงานต่าง ๆ เช่น วิทยาลัยวิชาการศึกษาที่ประสานมิตร (ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-ผู้เขียน) นั้น ก็ตั้งเป็นเพียง “โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงประสานมิตร” มาก่อน และคุณหลวงสวัสดิ์เป็นหัวหน้าผู้ดำเนินการที่ได้วางรากฐานไว้ให้จนกระทั่งได้เติบโตรุ่งเรืองมาในทุกวันนี้ มีกรณีที่คล้ายกันอีกแห่งหนึ่ง คือ การวางรากฐานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในส่วนภูมิภาค ยังไม่มีแบบฉบับว่าจะทำอะไรกัน คุณหลวงสวัสดิ์ได้เป็นหัวหน้าสำนักงานเตรียมการจัดตั้ง และได้ไปประจำทำงานอยู่ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก่อนเปิดเป็นเวลาหลายปี ควบคุมการก่อสร้าง “อ่างแก้ว” และอื่น ๆ และบัดนี้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็เจริญเติบโตงดงาม เหมือนต้นไม้ที่ปลูกดี ดินดี”

²ศิริ บัวศรี, หลวงสวัสดิศาสตราศรพุทฺธ (สวัสดิ์ สุมิตร). ใน ประวัติศาสตร์ 2517, หน้า 85.

³ข่าวสาร “ม.ช.ม.” ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 วันที่ 1 พฤศจิกายน 2506.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.เกษม วัฒนชัย นายกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศาสตราจารย์คลินิก นพ.นิเวศน์ นันทจิต อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บรรณาธิการบริหาร : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพ.พิริยะ เชิดสริกร รองอธิการบดี เลขาธิการสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บรรณาธิการ : นายทงนศักดิ์ เชื้อเจ็ดตน หัวหน้าสำนักงานสภามหาวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ : นายปริศนา ศิริรังษี, นางมณฑนา สุกัณสีล, นายเกรียงไกร ใจใส, นางวราวรรณ ปิ่นทอง, น.ส.วันเพ็ญ ศุภวิริยกุล, นายมนัส โภชนา, นางจันทร์ตรี มายัง, น.ส.อารยา อริยะเครือ, นายอดิสร ไข่คำ, น.ส.อภารัตน์ บุญเกิด, นายคมเดียว รักสวัสดิ์

ออกแบบโดย : นางวราวรรณ ปิ่นทอง

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาคารยุทธศาสตร์ ชั้น 4 เลขที่ 239

ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงใหม่ 50200

โทรศัพท์ : 0-5394-2630, 0-5394-2636

โทรสาร : 0-5394-3028